Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

28.2.2022

E 143/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Ennakkovaikuttaminen: Multimodaalisten digitaalisten liikkumispalveluiden edistäminen EU:ssa

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry (jäljempänä ”SHLL”) kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa lausuntopyynnöstä. SHLL edustaa Suomen huolinta- ja logistiikka-alan yrityksiä, jotka yhdessä vastaavat valtaosasta Suomen ulkomaankaupan tuotteiden vienti- ja tuontikuljetuksista sekä niihin liittyvistä lisäpalveluista kaikissa liikennemuodoissa. 1.1.2022 lähtien SHLL:n jäsenistöön on kuulunut myös merkittäviä kotimaan maantierahtiliikennettä ja terminaalitoimintaa hoitavia yrityksiä.

SHLL on tutustunut liikenne- ja viestintäministeriön laatimaan perusmuistioon (LVM2021-00494), jossa on kuvattu Suomen kanta otsikkoasiaan. Koska lausuttava asia koskee multimodaalista henkilöliikennettä ja koska SHLL:n jäsenistö hoitaa puhdasta tavaraliikennettä, jää SHLL:n suora liityntäpinta lausuttavaan asiaan ohueksi. Koska henkilöliikenteessä tehtävillä ratkaisuilla voi tulevaisuudessa olla vaikutuksia tavaralogistiikan digitalisaatiokehityksen edistämistoimiin EU:ssa, haluaa SHLL tässä yhteydessä tuoda esille seuraavat keskeiset periaatteet tai lähtökohdat, joiden mukaan tavaraliikenteen/-logistiikan digitalisaatiota EU:ssa tulisi edistää, mutta mitkä tulisi huomioida myös henkilöliikenteen digitaalisten matkaketjujen osalta:

- Viranomaisten tehtävänä on EU-tasolla poistaa lainsäädännön esteet logistiikan digitalisaatiolta.

- Harmonisoinnin ja standardisoinnin tarve digitaalisissa toimitusketjuissa on keskeisessä roolissa. Tätä pitää tehdä vähintään EU-tasolla, mutta mieluummin globaalisti. Kansalliset ratkaisut eivät toimi, koska jo tällä hetkellä suuri osa Suomessa tehtävistä tavarankuljetuksista on kansainvälisiä, joissa kansallisen lisävaatimuksen tuonti on itse asiassa heikennys toimitusketjuun.

- Liikenteestä saatava tieto tulee pystyä jakamaan avoimen datan periaatteella, ottaen huomioon henkilöiden yksityisyydensuoja, yritysten liikesalaisuudet sekä liikenne- ja lastiturvallisuus.

- Tavoitteena logistiikka-alalla on läpinäkyvät digitaaliset toimitusketjut, jotka perustustuvat markkinaehtoisuuteen ja sopimusvapauteen. Kuljetusasiakasten tai logistiikkapalveluyritysten kytkeytyminen toimitusketjuun tulee lähtökohtaisesti perustua vapaaehtoisuuteen ja markkinaehtoisuuteen ja yritysten tulee itse saada päättää mitä tietoa ja millä ehdoin ne jakavat toimitusketjuun liittyviä tietoja toisten yritysten kanssa.

SHLL katsoo, että lausunnon kohteena olevassa perusmuistiossa Suomen henkilöliikenteen digitalisaatiota edistävät kannat ovat pitkälti linjassa edellä mainittujen tavaralogistiikan digitalisaatiosta koskevien periaatteiden kanssa.

SHLL katsoo, että logistiikassa digitalisaatiokehityksen edistämisen pitää perustua vapaaehtoisuuteen ja markkinaehtoisuuteen, kun taas perusmuistiossa annetaan ymmärtää, että pakottava sääntely voisi olla hyvinkin mahdollinen keino edistää henkilöliikennetoimijoiden digitalisoitumista.

Perustelumuistion mukaan liikenteen palveluiden digitalisaatio tulisi hyödyntää välineenä, jolla voi parantaa liikennejärjestelmän tehokkuutta päästövähennystavoitteiden mukaisesti. Päästötiedon luotettavuutta sekä jakamista toimijoiden kesken ja kuluttajille tulisi edistää. Tämä on tärkeä asia edistettäväksi henkilöliikenteessä, mutta myös tavaralogistiikan puolella yritysten vapaaehtoisuuden kautta.

Perustelumuistion mukaan multimodaalisia digitaalisia liikkumispalveluita koskevan sääntelyn kehittämisen yhteydessä tulisi tarkastella myös laajemmin tietoa, joita liikkumispalveluiden tuottajien tulisi jakaa viranmaisten kanssa. Tämä on tärkeä tarkasteltava asia, jossa tulee ottaa huomioon ehdottomasti se, että liikkumispalvelun tuottajan tulisi voida saada asianmukainen korvaus tuottamastaan liikkumisdatasta, mikäli dataa on tarkoitus käyttää ns. yleiseksi hyväksi. Eli varsin varovaisesti tulisi suhtautua lainsäädäntöön, jolla joku palvelutarjoaja velvoitetaan investoimaan ja keräämää liikkumisdataa jonkun muu käyttöön ilman asianmukaista korvausta.

Helsingissä 28.2.2022

Kunnioittaen

SUOMEN HUOLINTA- JA LOGISTIIKKALIITTO RY

Petri Laitinen
Toimitusjohtaja

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto
etunimi.sukunimi@huolintaliitto.fi
PL 62 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki
www.huolintaliitto.fi
020 595 5000